

Werkblad - voor zelfstandige werkende leerlingen

Petrus Frederik Bijderhand: Held, tot slaaf gemaakte, slavenhouder?

Verhalen uit de Surinaamse slavenregisters

**HISTORICAL
DATABASE OF
SURINAME &
THE CARIBBEAN**

Petrus Frederik Bijderhand: Held, tot slaaf gemaakte, slavenhouder?

Werkblad
pagina 1

Naam:

Maak de opdrachten op dit werkblad.

Als je het video-icoontje ziet, kijk dan eerst even de uitleg video, daarna kan je weer verder!

Kijk voordat je begint Video 1: Introductie

Onderzoek 1 - Held

Onderzoek 1 - Held

Beste leerling,

Ik ben historicus Coen van Galen. Ik wil je om hulp vragen om het verhaal te ontdekken van Petrus Frederik, een tot slaaf gemaakte man die in Suriname leefde en een bijzonder verhaal heeft. Geschiedenis gaat niet alleen om wat er is gebeurd, maar ook waarom het is gebeurd. Kun je samen met mij het verhaal van Petrus Frederik ontrafelen?

Zoals ik zei is hij vrijgekomen uit slavernij omdat hij een 'loffelijke daad' had gedaan. Dat is een heldendaad. Ik heb in het archief twee documenten gevonden die samen veel vertellen over het verhaal van de vrijlating van Petrus Frederik. Het ene (document 1) is een besluit van de overheid dat hij vrijgelaten mag worden (dat heet een gouvernementsbesluit).

Het andere (document 2) is een toespraak die voor Petrus Frederik is gehouden vanwege deze loffelijke daad. Ik vond deze toespraak in de almanak van Suriname. Weetje wat een almanak is? Dat is een boek met allemaal feiten over een bepaalde plek in een bepaald jaar.

Ik heb alle teksten in het archief voor je uitgetypt, wat korter gemaakt en meer in de taal van nu opgeschreven. Lees eerst deze teksten door (als je de opdracht met z'n tweeën doet kun je ook ieder een tekst lezen). Vertel daarna het verhaal van Petrus Frederik met behulp van de vragen op je werkblad bij 'onderzoek 1'.

1 Kun je vertellen wat de 'loffelijke daad' van Petrus Frederik was?

Schrijf minstens vier dingen op die je over deze gebeurtenis hebt ontdekt.

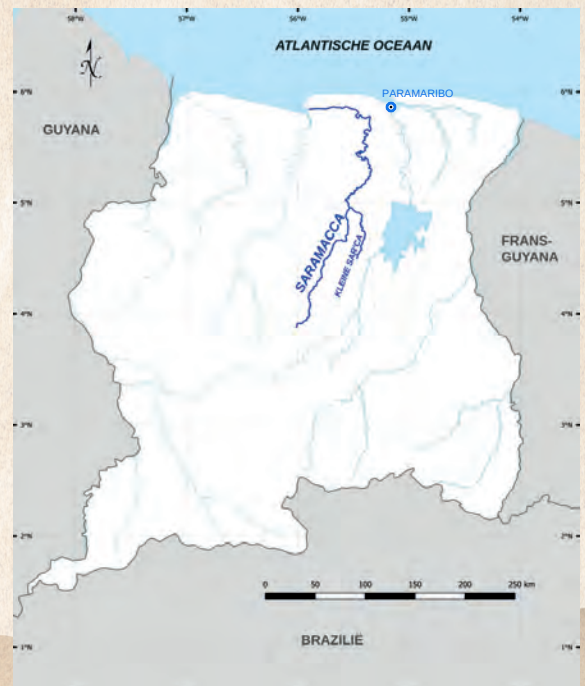
Petrus Frederik Bijderhand: Held, tot slaaf gemaakte, slavenhouder?

Werkblad
pagina 2

2 Door deze heldendaad besloot de gouverneur dat Petrus Frederik vrij mocht komen uit slavernij. Wat werd er nou precies besloten? Schrijf drie dingen op.

3 Heb je ontdekt waar de vissersboot is omgeslagen? Volg de route op de kaart hiernaast en zet een kruis op de plek waar ze ongeveer zijn omgeslagen.

4 Zoals gezegd leefde Petrus Frederik in slavernij. Om te zoeken in de slavenregisters is het handig om de naam van zijn slavenhouder te weten. Heb je die kunnen ontdekken? Schrijf hieronder de hele naam op:

Door: Suriname Central op commons.wikimedia.org

In de slavenregisters werd bijgehouden wie er eigendom was van wie. Kun je er een computer bij pakken en in de online slavenregisters duiken en zelf het document terugvinden dat ik als eerste tegenkwam? Dus het document waarin staat dat hij is vrijgelaten vanwege een 'loffelijke daad'? Zoek daarvoor in een zoekmachine (bijvoorbeeld: Google) naar 'slavenregisters Suriname'.

Om in de slavenregisters het juiste document te vinden typ je de volledige naam van de slavenhouder van Petrus Frederik in op de zoekbalk van deze site. Misschien kun je er zelfs achterkomen hoe oud Petrus Frederik was bij zijn vrijlating? Om je op weg te helpen zal ik je in de video uitleggen hoe je bij de online slavenregisters komt en hoe je hierin kunt zoeken.

Video 2: Zoeken in de slavenregisters

5 Hoe oud was Petrus Frederik op het moment dat hij werd vrijgelaten?

Petrus Frederik Bijderhand: Held, tot slaaf gemaakte, slavenhouder?

Werkblad
pagina 3

Onderzoek 2 - Tot slaaf gemaakte

Onderzoek 2 - Tot slaaf gemaakte

Zoals je in het gouvernementsbesluit hebt kunnen lezen, heeft Petrus Frederik toen hij werd vrijgemaakt ook een achternaam gekregen. Want tot slaaf gemaakte mensen hadden geen achternaam. De overheid heeft hem de achternaam 'Bijderhand' gegeven. Dit klinkt misschien grappig, maar in die tijd was het een groot compliment om 'bij de hand' genoemd te worden, het betekende dat je heldhaftig was.

Petrus Frederik Bijderhand was nu dus vrij. Maar wat je misschien ook al was opgevallen in het gouvernementsbesluit (document 1), is dat er stond dat mevrouw Van Vornkal, de slavenhouder van Petrus Frederik, al meerdere keren brieven van manumissie had aangevraagd. Dat betekent dus dat ze hem al eerder had willen vrijmaken,

maar dit lukte telkens niet. Waarom zou deze slavenhouder zo ontzettend veel moeite hebben gedaan om Petrus Frederik vrij te maken uit slavernij? Interessant... Ik heb in het archief nog een document ontdekt; het testament van mevrouw Van Vornkal (document 3). Misschien kan je in haar testament het antwoord ontdekken?

Een testament is een officieel document waarin wordt vastgelegd wie wat krijgt nadat iemand is overleden. Lees het testament van Maria Magdalena van Vornkal en zoek op waarom ze zoveel moeite heeft gedaan om Petrus Frederik vrij te maken uit slavernij. Schrijf op wat je hebt gevonden.

1 Waarom heeft zijn slavenhouder zoveel moeite gedaan om Petrus Frederik vrij te maken uit slavernij?

Petrus Frederik Bijderhand: Held, tot slaaf gemaakte, slavenhouder?

Werkblad
pagina 4

Onderzoek 3 - Slavenhouder

Onderzoek 3 - Slavenhouder

Een verrassend antwoord, vind je niet? En ze wilde hem vrijmaken zodat hij haar erfgenaam kon worden! Wat gek eigenlijk dat je in bezit kan zijn van je eigen moeder. Hoe zou dat komen denk je?

In het testament stond dat ze een vorige slavenhouder had, dus mevrouw Van Vornkal is zelf ook tot slaaf gemaakte geweest. Waarschijnlijk is ze vrijgekomen en mocht ze haar zoon meenemen, maar had haar slavenhouder geen zin of geld om ook de zoon vrij te kopen. Dit koste erg veel geld, en dat moest ze dus zelf betalen om hem vrij te maken. Het vrijmaken van een tot slaaf gemaakte was zo duur omdat de overheid niet wilde dat eigenaren oude of zieke slaven zomaar vrij zouden maken zodat ze er geen verantwoordelijkheden meer voor hadden, en dat de overheid dan voor al die mensen zou moeten zorgen.

Waarom denk je dat Petrus Frederik pas van zijn moeder kan erven zodra hij brieven van manumissie heeft gekregen? Dat was omdat tot slaaf gemaakte personen zelf eigendom waren en niet als persoon werden gezien. Door dat ze zelf eigendom waren konden ze geen eigendom hebben en dus ook niet erven. Wat vind je ervan dat een moeder slavenhouder en eigenaar kon zijn van haar eigen zoon? Het antwoord hoeft je niet op te schrijven, maar denk er eens over na, of

bespreek het als je dit samen met anderen doet. Uit het testament van mevrouw Van Vornkal blijkt dat zij geen Nederlands spreekt. De kans is groot dat Petrus Frederik ook geen Nederlands spreekt, terwijl de toespraak bij zijn huldiging wel in het Nederlands was! Stel je eens voor hoe dat is, in een kamer met allemaal vreemde mensen wordt er een toespraak over jou gehouden die je niet verstaat. Hoe zou hij zich gevoeld hebben?

Kun je je voorstellen hoe nieuwsgierig ik werd toen ik Petrus Frederik Bijderhand opnieuw in het slavenregister tegenkwam? Dit keer niet als tot slaaf gemaakte, maar als slavenhouder. Petrus Frederik had dus zelf, een paar jaar nadat hij was vrijgekomen, mensen gekocht en in bezit!

Laten we kijken of we er in de slavenregisters achter kunnen komen waarom dit was. Ik heb het slavenregister waarin Petrus Frederik als slavenhouder wordt genoemd weer voor je uitgetypt (document 4), maar in de snelheid kon ik een aantal gegevens niet goed ontcijferen. Gelukkig heb je ook de originele documenten. Kun je de krullerige letters ontcijferen en de uitgetypte versie compleet maken door in te vullen wat er bij de stippellijnen moet staan? Ik zal je eerst in de video uitleggen hoe zo'n pagina uit het slavenregister in elkaar zit.

Video 3: Petrus Frederik Bijderhand als slavenhouder

1 Ontcijfer het handgeschreven slavenregister (document 4) van slavenhouder Petrus Frederik en vul op de uitgetypte versie in wat er is weggefallen bij de stippellijnen.

Petrus Frederik Bijderhand: Held, tot slaaf gemaakte, slavenhouder?

Werkblad
pagina 5

2 Welke reden heb je kunnen vinden voor Petrus Frederik om deze mensen te kopen en slavenhouder te worden?

Dus daarom heeft hij ze gekocht!
Maar waarom juist deze groep mensen?
Misschien is er een verband te vinden tussen
de mensen die hij heeft gekocht.

Tot slaaf gemaakte mensen mochten geen achternaam
hebben, maar kun je met de informatie die beschik-
baar is in het slavenregister toch uitvogelen wie er
familie van elkaar is?

3 Onderstreep met potlood in het slavenregister (document 4) de naam van iedereen die familie van elkaar is. Bedenk daarbij hoe je kunt zien wie familie van elkaar zijn en wat ze dan van elkaar zijn.

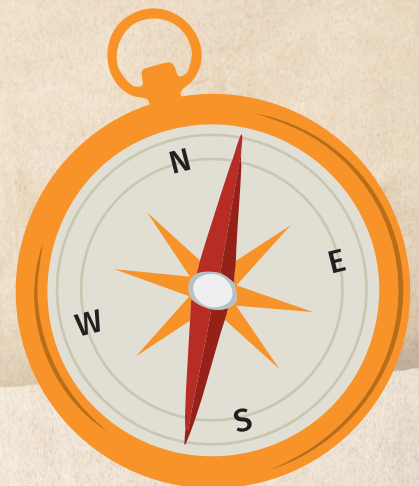

Onderzoek 4 - Het hele verhaal

Onderzoek 4 - Het hele verhaal

Aan het begin vroeg ik je om me te helpen het verhaal te ontdekken van Petrus Frederik. Je hebt nu allerlei feitjes uit de documenten gehaald. Om daar een verhaal van te maken wil ik je als laatste stap vragen om de gebeurtenissen op de goede volgorde te zetten. Knip alle onderdelen op de laatste

pagina van het werkblad uit en leg de gebeurtenissen op de juiste volgorde langs de tijdlijn. Lukt het je ook nog de juiste jaartallen bij de gebeurtenissen vinden? Schrijf de jaartallen in de lichte vakjes op de tijdlijn.

Petrus Frederik Bijderhand: Held, tot slaaf gemaakte, slavenhouder?

Werkblad
pagina 6

1 Knip alle onderdelen op de laatste pagina uit en leg de gebeurtenissen op de juiste volgorde langs te tijdlijn (op de volgende pagina).

Zoek vervolgens de juiste jaartallen bij de gebeurtenissen en schrijf ze in de lichte vakjes op de tijdlijn.

A De overheid neemt een besluit over wat ze met de heldendaad van Petrus Frederik gaat doen

B Maria Magdalena laat in haar testament alles na aan Petrus Frederik

C Petrus Frederik maakt officieel de tot slaaf gemaakte mensen in zijn bezit vrij (manumissie is verleend)

D Maria Magdalena van Vornkal vraagt voor het eerst brieven van manumissie aan voor Petrus Frederik

E Petrus Frederik krijgt een toespraak en ontvangt een beloning

F Een vissersboot slaat om op de Saramacca rivier en Petrus Frederik redt 5 mede-tot slaaf gemaakte vissers

Video 4: Afsluiting

Dat was het dan. Heel veel dank voor je hulp bij mijn onderzoek. Je hebt laten zien dat je echt archiefonderzoek kan doen! Ik wil je nog wat laatste dingen vertellen, maar dat doe ik op video.

Hartelijke groet,
Coen van Galen, Historicus

[illegible]

tijdlijn

HISTORICAL DATABASE OF SURINAME & THE CARIBBEAN

Dr. Coen van Galen,
Radboud Instituut voor
Cultuur en Geschiedenis

In samenwerking met:

Dr. Jan van Baren-Nawrocka
en drs. Lianne Leenheer,
Wetenschapsknooppunt
Radboud Universiteit

Coen van Galen / WKRU 2025

wetenschapsknooppunt
Radboud Universiteit

Nationaal
Archief
Suriname

Radboud Universiteit

1. GOUVERNEMENTS BESLUIT

Nummer 146

door de Gouverneur van Suriname

(Nationaal Archief, 2.10.01, Gouvernementsjournalen van Suriname, deel 3383 scan 145-146)

26 januari 1839

In bericht nummer 48 van 22 januari van de Procureur Generaal las ik over het verongelukken van een vissersboot. Bij het ongeluk is het Petrus Frederik, die als slaafgemaakte eigendom is van Maria Magdalena van Vornkal, gelukt om met veel moeite en met het gevaar om zelf te verdrinken, vijf andere tot slaafgemaakten zwemmend te redden. In het bericht staat ook dat Maria Magdalena van Vornkal al in 1837 brieven van manumissie voor Petrus Frederik heeft aangevraagd. Maar dat is afgewezen, omdat haar borg steeds is afgekeurd.

Ook staat er dat mevrouw Vornkal inmiddels is overleden. De Procureur Generaal stelt voor om Petrus Frederik brieven van manumissie te geven, als beloning voor deze menslievende daad. Hij hoeft ook geen borg te betalen.

Daarom besluit ik:

- a. Dat de slaafgemaakte inderdaad brieven van manumissie kan krijgen zonder dat daar borg voor nodig is.
Ik vraag om de brieven van manumissie klaar te maken.
- b. In de tussentijd geven we hem een achternaam.
- c. De Procureur Generaal krijgt toestemming om als extra beloning voor de genoemde daad een zilveren horloge te kopen.
Hierop moet de naam van de genoemde persoon en de datum van de gebeurtenis gegraveerd worden. Deze kan dan gelijk met de brieven van manumissie worden uitgereikt.
- d. Een kopie van het bericht moet worden gestuurd naar het bestuur van de afdeling van De Maatschappij tot Nut van het Algemeen in Paramaribo.

Ant. Louis Department, by Ant. Louis
Bitten und umgekehrt, und furchtbar das ist
als wenn man den Stein, der gegen die
Welt zu sein will.

Einzel extract zusammengelesen an den
abermuthliche von Ehrenreich von den Kögern
Johann von Kögern an einem Kopien abgekauft
betont und die Funktion in der Schaffung der
als informative ein wenig verfeinert.

January 26

Q 8vo. 146.

Chlorophytum complanatum L.

Deur de heer van der Meer
aan de heer van der Meer

Edwards, by welke elegantie het ontwerp

Of Frederick Laboratory to Cambridge, Mass.

El van Leendert is getuut met meewoning

vervelende. want gaar van zelf onprei.

I beg pardon to mention my former engagement at
 Government to read the Address in formative my

and dated Albany Verbal Verbal

in hot air 1837 been in command of the
operation upon the temporary, and
was on duty generally as before given

Wm. To
D

remains the property of the holding company and
must be sold to you if necessary and you will be
able to make good money by selling it.
I have no doubt you will be able to sell it for
at least 100% of the cost of the property.
I have no doubt you will be able to sell it for
at least 100% of the cost of the property.
I have no doubt you will be able to sell it for
at least 100% of the cost of the property.

1940
 1941
 1942
 1943
 1944
 1945
 1946
 1947
 1948
 1949
 1950
 1951
 1952
 1953
 1954
 1955
 1956
 1957
 1958
 1959
 1960
 1961
 1962
 1963
 1964
 1965
 1966
 1967
 1968
 1969
 1970
 1971
 1972
 1973
 1974
 1975
 1976
 1977
 1978
 1979
 1980
 1981
 1982
 1983
 1984
 1985
 1986
 1987
 1988
 1989
 1990
 1991
 1992
 1993
 1994
 1995
 1996
 1997
 1998
 1999
 2000
 2001
 2002
 2003
 2004
 2005
 2006
 2007
 2008
 2009
 2010
 2011
 2012
 2013
 2014
 2015
 2016
 2017
 2018
 2019
 2020
 2021
 2022
 2023
 2024
 2025
 2026
 2027
 2028
 2029
 2030
 2031
 2032
 2033
 2034
 2035
 2036
 2037
 2038
 2039
 2040
 2041
 2042
 2043
 2044
 2045
 2046
 2047
 2048
 2049
 2050
 2051
 2052
 2053
 2054
 2055
 2056
 2057
 2058
 2059
 2060
 2061
 2062
 2063
 2064
 2065
 2066
 2067
 2068
 2069
 2070
 2071
 2072
 2073
 2074
 2075
 2076
 2077
 2078
 2079
 2080
 2081
 2082
 2083
 2084
 2085
 2086
 2087
 2088
 2089
 2090
 2091
 2092
 2093
 2094
 2095
 2096
 2097
 2098
 2099
 2100
 2101
 2102
 2103
 2104
 2105
 2106
 2107
 2108
 2109
 2110
 2111
 2112
 2113
 2114
 2115
 2116
 2117
 2118
 2119
 2120
 2121
 2122
 2123
 2124
 2125
 2126
 2127
 2128
 2129
 2130
 2131
 2132
 2133
 2134
 2135
 2136
 2137
 2138
 2139
 2140
 2141
 2142
 2143
 2144
 2145
 2146
 2147
 2148
 2149
 2150
 2151
 2152
 2153
 2154
 2155
 2156
 2157
 2158
 2159
 2160
 2161
 2162
 2163
 2164
 2165
 2166
 2167
 2168
 2169
 2170
 2171
 2172
 2173
 2174
 2175
 2176
 2177
 2178
 2179
 2180
 2181
 2182
 2183
 2184
 2185
 2186
 2187
 2188
 2189
 2190
 2191
 2192
 2193
 2194
 2195
 2196
 2197
 2198
 2199
 2200
 2201
 2202
 2203
 2204
 2205
 2206
 2207
 2208
 2209
 2210
 2211
 2212
 2213
 2214
 2215
 2216
 2217
 2218
 2219
 2220
 2221
 2222
 2223
 2224
 2225
 2226
 2227
 2228
 2229
 2230
 2231
 2232
 2233
 2234
 2235
 2236
 2237
 2238
 2239
 2240
 2241
 2242
 2243
 2244
 2245
 2246
 2247
 2248
 2249
 2250
 2251
 2252
 2253
 2254
 2255
 2256
 2257
 2258
 2259
 2260
 2261
 2262
 2263
 2264
 2265
 2266
 2267
 2268
 2269
 2270
 2271
 2272
 2273
 2274
 2275
 2276
 2277
 2278
 2279
 2280
 2281
 2282
 2283
 2284
 2285
 2286
 2287
 2288
 2289
 2290
 2291
 2292
 2293
 2294
 2295
 2296
 2297
 2298
 2299
 2300
 2301
 2302
 2303
 2304
 2305
 2306
 2307
 2308
 2309
 2310
 2311
 2312
 2313
 2314
 2315
 2316
 2317
 2318
 2319
 2320
 2321
 2322
 2323
 2324
 2325
 2326
 2327
 2328
 2329
 2330
 2331
 2332
 2333
 2334
 2335
 2336
 2337
 2338
 2339
 2340
 2341
 2342
 2343
 2344
 2345
 2346
 2347
 2348
 2349
 2350
 2351
 2352
 2353
 2354
 2355
 2356
 2357
 2358
 2359
 2360
 2361
 2362
 2363
 2364
 2365
 2366
 2367
 2368
 2369
 2370
 2371
 2372
 2373
 2374
 2375
 2376
 2377
 2378
 2379
 2380
 2381
 2382
 2383
 2384
 2385
 2386
 2387
 2388
 2389
 2390
 2391
 2392
 2393
 2394

von unvollkommenen vom ersten abwärts Detail
Strecke geführte in endoklinendectae, den

behave according to reason and conscience in
the discharge of all: 1781 van het Regiment

of enormous shells near Clarend, the same effect

of similar character, generally better, but numerous of good ones, are considered useful.

Geestverian en minnendie werde afgezwicht.

Alles was het dier nigh altelt van Verreke

ingelands regent van onzen dier van op grond

standing etwas Speckth.

Adams des Gouvernements Abrechnung

stands, cut across several deer with one

CONSISTENT AND LITTLE CHANGING & ALWAYS THE SAME

De 11ten 1848

Alfred

2. TOESPRAAK

Een stuk van de toespraak 'Over de invloed van de beoefening van de menslievendheid op het wezenlijk geluk'

P. 161-185

Uitgesproken op 15 april 1839 in Paramaribo

(Surinaamsche Almanak voor het jaar 1840, p. 161-185)

WELEDELE HEREN, MEDE BESTUURDERS EN LEDEN VAN DIT DEPARTEMENT VAN DE MAATSCHAPPIJ TOT NUT VAN 'T ALGEMEEN!

[...]

In de ochtend van de twaalfde Januari van dit jaar, verliet een vissersboot Paramaribo; in dit vaartuig zat PETRUS FREDERIK BIJDERHAND, die hier ook aanwezig is [...], en nog zeven personen, die allen tot de slavenstand behoren. [...]

Terwijl ze langs de kust richting de rivier Saramacca zeilden, overviel hen een windvlaag en stortzee (hoge golf), waardoor het vaartuig ogenblikkelijk omsloeg.

PETRUS FREDERIK was de enige die goed kon zwemmen. De andere konden dit zeer slecht of helemaal niet. Omdat de zee daar meer dan twee meter diep was, dreigden ze allemaal te verdrinken.

Enkele planken, die op de bodem van het vaartuig lagen, waren gelukkig losgeraakt bij het omslaan en dreven toen vlakbij de drenkelingen. Met de hulp van deze planken lukte het PETRUS FREDERIK, die bijzonder moedig en rustig was, vijf van zijn lotgenoten te redden. Al zwemmende, wist hij zijn makkers één voor één te pakken en te voorkomen dat ze zonken. [...]

Ziedaar, mijne heren: het verhaal zoals het is gegaan, de grootse zelfopoffering van PETRUS FREDERIK BIJDERHAND. En dat voor mensen, van wie hij volstrekt geen beloning zou krijgen. Mensen in de slavenstand, die meestal als minderwaardig worden gezien om wie zij zijn. Hoe vergroten deze omstandigheden niet de grootmoedigheid van zijn daad!

[Hierna volgt de uitreiking van een zilveren horloge en een beloning van 50 gulden aan Petrus Frederik Bijderhand]

REDEVOERING
OVER DEN
INVLOED
VAN DE
BEOEFENING DER MENSCHLIEVENDHEID
OP HET
WEZENLIJK GELUK,
UITGESPROKEN DOOR
DEN HEER N. G. VLIET,
SECRETARIS DES DEPARTEMENTS,
OP DEN VIJFTIENDEN APRIL, 1839,
BIJ GELEGENHEID
DER FEESTELIJKE UITREIKING VAN EENEN EEREPRIS
AAN
PETRUS FREDERIK BIJDERUAND.

juicht, dat in uw midden zulke daden geene idealen zijn!

In den ochtend van den twaalfden Januarij dezes jaars, verliet de Visscherscorjaal van zekeren C. P. LINES deze stad; in dit vaartuig bevond zich de hier tegenwoordig zijnde PETRUS FREDERIK BIJDERHAND, toenmaals nog in den Slavenstaat verkeerende, en aankomende den boedel van M. M. VAN VORNKALL, onder straatvoogdij geweest zijnde van den onlangs overleden J. D. VALENTYN; met dezen PETRUS FREDERIK waren nog in die corjaal zeven personen, alle tot den Slavenstand behorende.

Opvolgelyk deden deze visschers de Forteres *Nieuw-Amsterdam*, het oorlogsschip *Pegasus* en den kolonialen schoener *Henriëtte Elisabeth* aan, van welken laatsten zij, ongeveer ten twaalf ure des middags, zich verwijderden, van het gewone zeil gebruik makende.

Langs de kust naar de zijde der Rivier *Saramacca* zeilende, overviel hen, omstreeks drie ure des namiddags, eene windvlaag en stortzee, waardoor het vaartuig oogenblikkelijk omsloeg.

PETRUS FREDERIK was, onder deze ongelukkigen, de eenige, die goed kon zwenmen, terwijl de overige dit, of zeer gebrekkig, of in het geheel niet konden, en alzoo, daar zij op eene diepte van meer dan zes voeten waren, niet dan den gewissen dood voor oogen hadden.

Eenige der planken echter, die op den bodem van het vaartuig gelegen hadden, waren gelukkig, bij het omslaan, losgeraakt, en dreven toen in de nabijheid

3. TESTAMENT

9 januari
1838

Testament van Maria Magdalena van Vornkal

(Nationaal Archief, 1.05.11.15 Notarieel archief Suriname, deel 42 scans 54-55.)

Vandaag, op negen januari 1838, kwam bij mij, notaris in de kolonie Suriname, Maria Magdalena van Vornkal, zonder beroep, die in Paramaribo woont. Ze spreekt geen Nederlands maar Surinaams en wordt daarom geholpen door een officiële tolk.

Zij verklaarde dat ze nooit eerder een testament heeft laten maken. Nu ze dat doet zal ze de eventuele claim respecteren die haar voormalige slavenhouder of diens familie op een deel van haar erfenis kan leggen.

Zij benoemt tot haar enige en volledige erfgenaam haar zoon, met de naam Petrus Frederik, die zich op dit moment nog in slavernij bevindt, maar waar al brieven van manumissie voor zijn aangevraagd. Zodra hij die heeft gekregen wordt hij volledig en officieel erfgenaam en krijgt hij alles dat bij haar dood van haar is in zijn bezit.

Dit alles is aan Maria Magdalena van Vornkal duidelijk voorgelezen en door de tolk vertaald. Waarna zij heeft verklaard dat het zo klopt en dat ze wil dat het na haar dood zo wordt uitgevoerd.

Dit verslag is ondertekend door Maria Magdalena van Vornkal, de getuigen, de tolk en ikzelf, de notaris. Dit merk X telt officieel als de handtekening van Maria Magdalena van Vornkal.

x

[daarna volgen de handtekeningen van de notaris,
de getuigen en de tolk]

Testament
Febr 1676

Op heden den Negende Ja.
nuary des Jaars Schickten
honderd acht onderz.

1. 14 78.

111110

Companierde voor my Philip
Kleinhard Gezessen Plecht
in de Kolonie Suriname 13.
in tegenwoordigheid van de
natoemennens getuigen

Maria Magdalena van
Voorstal anders beruop

wonende te Paramaribo in de voorstad Keulandia, zijnde
volkomen in Staat om te kunnen en mogen testeren, my
gezworen Plecht en getuigen bekend, ten deze uit hoofde haer
Inbedruccheid in de Surinaamse taal, gearresteerd door de
beëdigde vertolker in de Nezuangelische spraak de Mevr
Daques Cornelis Harry Davids zoon

dezelve verklaarde voor datte zij nimmer te hebben getekend
en als nu daartoe overgaande te tekenen, voor zoo verre
zulkts mocht te pas komen, aan zoodanige persoon of persone,
als daartoe mocht gezigt zijn, zoodanig geestelike met hare
bodel en valschheid welk aan dezelve uit kragt van
het Surinamse recht blyken te competeren.

te bevestigen en te institueren tot haar enige en eenigste
Erfgenaam haar een genaamd Petrus Hendrik zoon thans
nog in Slaverny bevindende, waarvoor hijs assurage om
Priiven van manumissie is gedaan, en des vaders by
dezelve dat hebben geofficiere, en zulkts in alle hare met en
dood te ontbreken en nalatende zoodanig hoe ook genaamd
en zulkts met het volkomenste recht van institutie en teken
van Erfgenaam.

te verzoeken en te commissieren tot Examineur van dit
haar Testament en des deraar haer bodel en valschheid
de Mevr Johannes David Calcutbyn, quante aan dezelve,
alle tot de waarneming dezer Commissie vereicht wordende
last magt en gezag, mede die van Assentie Subrogatie
en Substitutie

aan dezelve behouden het beneficie der (laatste reservatie)
I overgeschreven door my Gezworen Plecht in tegenwoordigheid
der natoemennens getuigen wil in duidlyk aan de Testatrix
voorgelezen, en vervolgens door den in den hoopde vermelde
vertolker aan haar in de Nezuangelische spraak geinterpreeceerd
zijnde heeft zy verklaard alle hetgeen de zyn haar Testa
ment, heereende dat het na haar overgelen dijn conform
ten minsten als Codicil of zoo als het anders naar regt
best dat kunnen en mogen bestaan zal worden agter
volgt en naar gekomen.

Als gedaan en gepasseerd op datte het Supra in
tegenwoordigheid van een Hendrik Baerenshoude en
Horus Edele Alder, beide van beroep reghuliers in
te Paramaribo wonende, de werke aan de steenbatterij
te gracht in de buide, aan de zwarten hovenbrugstraat, als

G. G. A. 13

Lechter
op 17.

tekenen dit merk als de
laatste Raming van de
Erfstaten

(P. H. K.)

J. C. 1776

J. H. K.

J. C. 1776

(P. H. K.)

getuigen, dewelke met in bemaans de fompasante den
den hooftse annalle oestolker en de fozwaren Rlen
de Minne na voorlezing in Interpretatie hebben
onderstakend.
hene wondgerogend.
appt.

Testifiume. Dit merk als de
houder van de Testifiume

[Signature]

J.C. N. 17

17 17

J.C. N.

[Signature]

J.C. N. 17

17 17

J.C. N. 17

[Signature]

Testifiume. Dit merk als de
houder van de Testifiume

[Signature]
J.C. N.

[Signature]
J.C. N.

4. PETRUS FREDERIK ALS SLAVENHOUDER

Boek 24
Folio 182

Inschrijving van Petrus Frederik Bijderhand in het slavenregister (vereenvoudigd)

Bron: Nationaal Archief Suriname, Slavenregisters

Bijderhand, Petrus Frederik

Namen der slaven	m/v	Geboren	Moeders namen	datum inschrijving	Mutatien van Vermeerdering	Mutatien van Verminderings	Aanmerkingen
.....	M	1848	Theodora Catharina			Manumissie verleend	
Theodora Catharina	V	1813	Christiana (overleden)			resolutie 28-2-1852 nr 267 daarbij krijgen ze de naam C. H. Val	
Magdalena Mietje	V	1833				T. C. Val M. M. Val A. M. Val	
Adolphina Merie	V	1836	Idem (zelfde moeder als hierboven)			E. A. Val J. B. Val P. Val	
Eva Annaatje	V	1839	Idem (zelfde moeder als hierboven)			C. H. L. Val	Bij resolutie dd 18 Junij 1851. No 761, is A. F. van Amson benoemd tot Curator ad hoc over deze slaven
Jan Baptist	M	1850	Idem (zelfde moeder als hierboven)	20 augustus 1850	Geboren		
Petrus Welkom	M	1851	Adolphina Merie	12 april 1851	Geboren		
Charlotte Helmia Louisa	V	1851	Magdalena Mietje	16 juni 1851	Geboren		

[illegible]

4. PETRUS FREDERIK ALS SLAVENHOUDER

